نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
دوره هشتم، شماره سوم، پاییز ۱۴۰۳، صفحات ۳۲۳ تا ۳۲۴

## نامه به سردبیر

# نیم نگاهی به پژوهش‌های صورت گرفته در حیطه اخلاق حرفه‌ای دانشجویان دندانپزشکی در ایران

مهرداد شهرکی[۱]، امیرحسین خزایی[۲]، صدرا امیرپور هره دشت[۳*]

۱. استادیارگروه آموزشی جراحی فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران
۲. دانشجوی دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران
۳. *نویسنده مسئول: دستیار تخصصی گروه آموزشی جراحی فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران، sadraharadasht@gmail.com

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۹/۰۸ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۷/۰۵

اخلاق حرفه‌ای به مجموعه‌ای از اصول و قواعدی گفته می‌شود که رفتار افراد و گروه‌ها را در چارچوب خاصی مشخص و نحوه عملکرد آنان را توصیف می‌کند. در حوزه پزشکی، رعایت اصول اخلاقی به عنوان یکی از مهمترین ویژگی‌های پزشکان در نظر گرفته می‌شود. بین تمام انواع اخلاق حرفه‌ای، اخلاق پزشکی به دلیل تأثیر بسزایی که بر سلامت و بهبود حال بیماران دارد، دارای اهمیت فوق‌العاده خاص است. پزشک، با سلامت و بهبود حال انسان‌ها سروکار دارد بنابراین رعایت اصول اخلاق پزشکی بسیار ضروری است (۱، ۲).

حرفه دندانپزشکی در بین عامه مردم از اعتماد و اهمیت خاصی برخوردار است و دندانپزشکان باید در تمام مراحل درمان، از اصول حرفه‌ای و اخلاقی پیروی کنند. به عبارت دیگر، رعایت مسائل اخلاقی یکی از مهم‌ترین نکات در درمان دندانپزشکی است که بسیاری از درمان جوینده‌ها به آن توجه می‌کنند. بااین‌حال، مطالعات جامع و کافی در زمینه چالش‌های اخلاقی دندانپزشکی در ایران به صورت مناسب وجود ندارد و تنها، پژوهش‌های پراکنده‌ای در حوزه اخلاق حرفه‌ای دندانپزشکی صورت گرفته است. از آنجایی که دانشجویان دندانپزشکی نسل آینده دندانپزشکان را آموزش می‌دهند و در حال حاضر تحت آموزش قرار دارند. با بررسی رفتار حرفه‌ای آن‌ها می توان به رفتار نسل بعدی پی برد، از اینرو در این مقاله بر آن شدیم، به بررسی نتایج و یافته‌های این پژوهش‌ها با تمرکز بر دانشجویان دندانپزشکی و رفتار حرفه‌ای آنان، بپردازیم (۳-۵).

اخلاق پزشکی یک نظام ساختارمند برای حل مشکلات اخلاقی در علوم پزشکی است و دندانپزشکی نیز به چنین ساختاری نیاز دارد. آموزش اصول اخلاقی در دوره تحصیل دندانپزشکی برای ایجاد رفتارهای حرفه‌ای و برقراری ارتباط مؤثر با بیماران و همکاران اهمیت دارد. اما آموزش اخلاق در دانشکده‌های دندانپزشکی به صورت سنتی و نظری است که ممکن است به کاهش علاقه دانشجویان و کم‌توجهی به جنبه عملی منجر شود. سرفصل‌های آموزشی نیز معمولاً براساس اخلاق پزشکی عمومی است و تفاوت‌های خاص دندانپزشکی را در نظر نمی‌گیرد. برای بهبود این وضعیت، نیاز به بازنگری و تحول در برنامه آموزشی اخلاق دندانپزشکی وجود دارد تا به اهداف مورد نظر دست یافت و با توجه به نیازهای خاص این رشته، برنامه آموزشی مناسب‌تر تدوین شود (۶).

روش جستجو به این صورت بود که برای بررسی مقالات مرتبط با، پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه اخلاق حرفه‌ای دانشجویان دندانپزشکی با انجام جستجویی محدود به ایران در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر Nature ,Scopus ,Medline، PubMed و Google Scholar با کلید واژه‌های اخلاق حرفه‌ای، دندانپزشکی، اصول اخلاقی، دانشجویان در بازه زمانی ۱۵ سال اخیر ۴ عدد مقاله مورد نقد و بررسی و استخراج داده‌ها قرار گرفتند.

تابعی و همکاران در ۱۳۹۲ مطالعه‌ای به منظور بررسی آگاهی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی شیراز درباره حقوق بیماران و اصول اخلاق در دندانپزشکی انجام دادند. نتایج نشان داد که بیشتر دانشجویان با حقوق بیماران آشنا بودند؛ اما در مورد اصول اخلاق در دندانپزشکی آگاهی کمتری داشتند. همچنین، تأثیر سابقه تحصیلات قبلی (تحصیل کردن در رشته دانشگاهی دیگری قبل از ورود به دوره عمومی دندانپزشکی) و سابقه کار عملی (برخورد با بیماران در کلینیک یا سایر فضاءهای اجتماعی) در آگاهی دانشجویان تأثیر گذار بود. نتایج نشان داد که که آموزش‌های بیشتر درباره حقوق بیمار و اصول اخلاق در دوره تحصیلات دندانپزشکی لازم می‌باشد (۶).

جعفری ندوشن و همکاران در سال ۱۳۹۷ به بررسی رفتار حرفه‌ای دانشجویان دندانپزشکی در دو دانشگاه پزشکی شهید صدوقی یزد و دانشگاه پزشکی قم پرداختند. در این تحقیق، ۲۰۰ نفر از دانشجویان دندانپزشکی هر دو دانشگاه وارد مطالعه شدند. نتایج نشان داد که که بخش عمده‌ای از دانشجویان به‌طورکلی رفتار حرفه‌ای خوبی از خود نشان



[ Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-22 ]

[ DOI: 10.22034/8.3.17 ]

می دادند، با این حال، بعضی از آن‌ها در بعضی از جنبه‌های رفتار حرفه‌ای نقص و عدم توجه به جزئیات، نقص‌هایی را نشان دادند. همچنین، تحلیل آماری نشان داد که علاقمند بودن به شغل و تعاملات با بخش‌های مختلف جامعه باعث بهبود رفتار حرفه‌ای در دانشجویان می‌باشد (۷).

نادیا الیاسی گرجی و همکاران به بررسی نگرش دانشجویان دندانپزشکی دانشکده دندانپزشکی ساری در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ نسبت به اخلاق حرفه‌ای پرداختند. در این تحقیق، از پرسشنامه‌ای با ۳۶ سوال استفاده شده و نتایج آن نشان داد که بیشتر دانشجویان از اخلاق حرفه‌ای آگاه هستند و به آن احترام می‌گذارند. همچنین، نتایج نشان داد که معمولاً دانشجویان در مورد مسائل اخلاق حرفه‌ای با هم صحبت می‌کنند و به‌طورکلی، نگرش آن‌ها به اخلاق حرفه‌ای خوب است. نتایج بیانگر آن بود که جنسیت و سال تحصیلی تأثیر چندانی بر روی نگرش به اخلاق حرفه‌ای ندارد. در مجموع، مطالعات قبلی و همچنین نتایج این تحقیق، نشان می‌دهد که آموزش و پرورش در زمینه اخلاق حرفه‌ای باید در برنامه درسی دوره دندانپزشکی قرار گیرد (۸). رشیدی میبدی و همکاران در سال ۱۴۰۰ به بررسی چالش‌های اخلاقی که دانشجویان دندانپزشکی سال آخر و دندانپزشکان عمومی با آن روبرو می‌شوند، پرداختند. برخی از چالش‌های اخلاقی شامل تصمیم‌گیری در مورد درمان بیمار، حفظ حریم خصوصی بیمار، احترام به تفاوت‌های فرهنگی و نژادی بین بیماران و همچنین احترام به حقوق بیمار در تصمیم‌گیری‌های پزشکان بود. همچنین، نگرش به پول و سود در تصمیمات پزشکی نیز یکی از چالش‌های اخلاقی بود که دانشجویان دندانپزشکی سال آخر و دندانپزشکان عمومی با آن روبرو بودند. در نهایت، محققان به این نتیجه رسیدند که آگاهی کافی و تعلیمات مناسب در زمینه اخلاق حرفه‌ای، می‌تواند به دانشجویان دندانپزشکی و دندانپزشکان عمومی کمک کند تا با چالش‌های اخلاقی روبرو شده و بهترین تصمیمات را در مورد درمان بیماران خود بگیرند (۹).

## نتیجه‌گیری

با توجه به مطالعات صورت گرفته در زمینه اخلاق حرفه‌ای در دندانپزشکی، این حوزه هنوز نیازمند تحقیقات گسترده می‌باشد. در مجموع نتایج نشان داده که رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای و میزان آگاهی دانشجویان دندانپزشکی در سطح تاحدودی قابل قبولی می‌باشد. تحقیقات در آینده باید بر نحوه ارتقاء اخلاق حرفه ای در بین دندانپزشکان در اقدامات بالینی متمرکز باشد. با توجه به عدم وجود اطلاعات در مورد سلامت معنوی دندانپزشک (که فقط درمان مورد نیاز بیمار را انجام دهد) پیشنهاد می‌شود که در مطالعات بعدی در زمینه اخلاق حرفه‌ای دانشجویان دندانپزشکی به این موضوع هم پرداخته شود.

**Letter to Editor**

# A Glance at the Research Conducted on the Ethical Considerations of Dental Students in Iran

Mehrdad Shahraki [1], Amir Hossein Khazaei[2], Sadra Amirpour Haradasht[3*]

1. Assistant Professor, Oral and Maxillofacial Surgery, School of Dentistry, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran
2. Dental Student, School of Dentistry, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran
3. ***Corresponding author:** Resident of Oral and Maxillofacial Surgery, Department of Oral and Maxillofacial Surgery, School of Dentistry, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran, sadraharadasht@gmail.com

[ Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-22 ]

[ DOI: 10.22034/8.3.17 ]